

2025

POLOŽAJ I BEZBEDNOST NOVINARKI NA KOSOVU

Ovaj izveštaj predstavlja prvu dubinsku analizu položaja i bezbednosti žena novinarki na Kosovu, temu od sve većeg značaja kako medijski pejzaž i rodna ravnopravnost nastavljaju da se razvijaju u regionu.

Autori:
GETOARBË MULLIQI
ARTIOLA BABUNI

Autori: Getoarbë Mulliqi, Artiola Babuni

Nacionalni ekspert: Leonida Molliqaj

Prevela i prilagodila: Masha Mileusnic

1. Uvod	2
2. Metodologija	4
2.1 Fokus grupe	4
2.2 Upitnik	4
2.3 Analiza zainteresovanih strana	5
2.4 Triangulacioni pristup	5
3. Nalazi	5
3.1 Izazovi sa kojima se suočavaju novinarke u redakciji	5
3.1.1 Rodne predrasude u napredovanju u karijeri	5
3.1.2 Nedostatak mentorstva	6
3.1.3 Marginalizacija u uređivačkim procesima	7
3.1.4 Rodno uslovljeni novinarski zadaci	7
3.1.5 Uznemiravanje na radnom mestu	8
3.1.6 Usklađivanje profesionalnih i privatnih obaveza	8
3.2 Bezbednost novinarki van redakcije	9
3.2.1 Uznemiravanje na terenu	9
3.2.3 Onlajn uznemiravanje	10
3.2.4 Institucionalno zanemarivanje i psihološki uticaj	10
4. Analiza zainteresovanih strana	10
4.1 Nezavisna medijska komisija	10
4.2 Savet za štampu Kosova	11
4.3 Besplatna pravna pomoć	11
4.4 Kancelarija za rodnu ravnopravnost premijera Kosova	11
5. Rezultati ankete	12
5.1 Percepcija jednakog napredovanja u karijeri	13
5.2 Iskustvo rodne diskriminacije	14
5.3 Politike koje se odnose na rodnu diskriminaciju	15
5.4 Bezbednosne politike za novinarke	16
5.5 Onlajn uznemiravanje	16
6. Preporuke	17
6.1 Unapređenje politika rodne ravnopravnosti	17
6.2 Poboljšani mehanizmi za prijavu uznemiravanja na radnom mestu	17
6.3 Implementacija politika prilagođenih porodici i zdravlju	17
6.4 Rešavanje onlajn uznemiravanja	17
6.5 Saradnja sa ključnim zainteresovanim stranama za podršku	18
6.6 Jačanje institucionalne odgovornosti i mehanizama za reagovanje	18
6.7 Podrška mentalnom zdravlju i institucionalni resursi	18
7. Zaključci	18

1. Uvod

Ovaj izveštaj predstavlja prvu dubinsku analizu položaja i bezbednosti žena novinarki na Kosovu, temu od sve većeg značaja kako medijski pejzaž i rodna ravnopravnost nastavljaju da se razvijaju u regionu. Kako se novinarstvo razvija u digitalnom dobu, ulozi žena u profesiji treba više pažnje, posebno u postkonfliktnim društvima poput Kosova. Učešće žena u novinarstvu ključno je ne samo za rodnu ravnopravnost, već i za osiguravanje različitih perspektiva i zastupljenosti u medijima.

Glavni cilj ovog izveštaja je da istraži dve povezane teme: bezbednost novinarki i njihov položaj u redakcijama širom Kosova. Oba su neophodna za razumevanje izazova sa kojima se novinarke suočavaju. S jedne strane, zabrinutost za bezbednost van redakcije, kao što su uznemiravanje, pretnje i nasilje, ostaju značajne prepreke slobodnom izražavanju i sposobnosti žena da rade bez straha. S druge strane, unutrašnja dinamika unutar redakcija često stvara dodatne izazove, kao što su rodne predrasude i ograničene mogućnosti za napredovanje u karijeri. Obe teme su ključne u oblikovanju profesionalnih života novinarki na Kosovu.

Ispitujući ove oblasti, izveštaj nastoji da istakne sistemske izazove sa kojima se suočavaju žene, od svakodnevnih predrasuda i mikroagresije do ozbiljnijih bezbednosnih zabrinutosti. Takođe predlaže praktična rešenja za rešavanje ovih izazova, sa ciljem stvaranja pravednijeg i sigurnijeg okruženja za žene u novinarstvu. Krajnji cilj je da se pomogne u izgradnji medijskog pejzaža koji ne samo da osnažuje žene novinarke, već im takođe omogućava da napreduju i doprinose raznovrsnijem i inkluzivnijem medijskom sektoru.

Ovaj izveštaj je zasnovan na kvalitativnim podacima prikupljenim kroz dve fokus grupe, u svakoj od 12 novinarki iz različitih medija širom Kosova. Ove fokus grupe pružile su vredan uvid u stvarna iskustva žena u novinarstvu, deleći njihove borbe, uspehe i perspektive o pitanjima koja su im najvažnija. Pored diskusija u fokus grupama, podeljen je detaljan upitnik kako bi se bolje razumeli izazovi sa kojima se novinarke suočavaju. Takođe je sprovedena analiza zainteresovanih strana kako bi se procenio širi medijski pejzaž, ispitujući politike i strukture podrške za žene novinarke, kao i akcije ključnih organizacija i zainteresovanih strana u rešavanju ovih izazova.

Kombinacija diskusija u fokus grupama, upitnika i analize zainteresovanih strana nudi sveobuhvatan pogled na izazove i mogućnosti za žene novinarke na Kosovu. Ove metode su omogućile dublje istraživanje faktora koji doprinose nejednakom tretmanu žena u medijskoj industriji, kao i bolje razumevanje sistema podrške koji su im na raspolaganju. Nalazi ovog izveštaja imaju za cilj da služe kao ključni resurs za kreatore politike, medijske kuće i grupe za zastupanje koje rade na stvaranju pravednijeg i ravnopravnijeg medijskog okruženja za žene na Kosovu.

Kroz ovu analizu, izveštaj će naglasiti ne samo pitanja već i potencijalna rešenja i mogućnosti za reformu. Nadamo se da će ova studija doprineti tekućim naporima da se poboljša bezbednost, prepoznatljivost i mogućnosti za žene novinarke na Kosovu i šire.

Ovaj izveštaj predstavlja prvu dubinsku analizu položaja i bezbednosti žena novinarki na Kosovu, temu od sve većeg značaja kako se medijska scena i rodna ravnopravnost nastavljaju da razvijaju u regionu. Kako novinarstvo evoluiralo u digitalnom dobu, ulozi žena u profesiji treba posvetiti više pažnje, posebno u postkonfliktnim društvima poput Kosova. Učešće žena u novinarstvu ključno je ne samo za rodnu ravnopravnost, već i za obezbeđivanje različitih perspektiva i zastupljenosti u medijima.

Glavni cilj ovog izveštaja je da istraži dve povezane teme: bezbednost novinarki i njihov položaj u redakcijama širom Kosova. Obe su neophodne za razumevanje izazova sa kojima se novinarke suočavaju. S jedne strane, zabrinutost za bezbednost van redakcije, poput uznemiravanja, pretnji i nasilja, ostaje značajna prepreka slobodnom izražavanju i sposobnosti žena da rade bez straha. S druge strane, unutrašnja dinamika unutar redakcija često stvara dodatne izazove, kao što su rodne predrasude i ograničene mogućnosti za napredovanje u karijeri. Obe teme su ključne u oblikovanju profesionalnih života novinarki na Kosovu.

Ispitujući ove oblasti, izveštaj nastoji da istakne sistemske izazove sa kojima se suočavaju žene, od svakodnevnih predrasuda i mikroagresije do ozbiljnijih bezbednosnih problema. Takođe predlaže praktična rešenja za rešavanje ovih izazova, sa ciljem stvaranja pravednijeg i bezbednijeg okruženja za žene u novinarstvu. Krajnji cilj je da se pomogne u izgradnji medijske scene koja ne samo da osnažuje žene novinarke, već im i omogućava da napreduju i doprinose raznovrsnijem i inkluzivnijem medijskom sektoru.

Ovaj izveštaj je zasnovan na kvalitativnim podacima prikupljenim kroz dve fokus grupe, u svakoj od 12 novinarki iz različitih medija širom Kosova. Ove fokus grupe pružile su vredan uvid u stvarna iskustva žena u novinarstvu, deleći njihove borbe, uspehe i perspektive o pitanjima koja su im najvažnija. Pored diskusija u fokus grupama, podeljen je detaljan upitnik kako bi se bolje razumeli izazovi sa kojima se novinarke suočavaju. Takođe je sprovedena analiza zainteresovanih strana kako bi se procenio širi medijski pejzaž, ispitujući politike i strukture podrške za novinarke, kao i akcije ključnih organizacija i zainteresovanih strana u rešavanju ovih izazova.

Kombinacija diskusija u fokus grupama, upitnika i analize zainteresovanih strana nudi sveobuhvatan pogled na izazove i mogućnosti za žene novinarke na Kosovu. Ove metode su omogućile dublje istraživanje faktora koji doprinose nejednakom tretmanu žena u medijskoj industriji, kao i bolje razumevanje sistema podrške koji su im na raspolaganju.

Nalazi ovog izveštaja imaju za cilj da služe kao ključni resurs za kreatore politika, medijske kuće i grupe za zastupanje koje rade na stvaranju pravednijeg i ravnopravnijeg medijskog okruženja za žene na Kosovu. Kroz ovu analizu, izveštaj će naglasiti ne samo pitanja već i potencijalna

rešenja i mogućnosti za reformu. Nadamo se da će ova studija doprineti tekućim naporima da se poboljša bezbednost, prepoznatljivost i mogućnosti za žene novinarke na Kosovu i šire.

2. Metodologija

U ovom izveštaju korišćene su tri glavne metode: fokus grupe, strukturirani upitnik i analiza zainteresovanih strana. Kombinovanjem ovih metoda pružena je potpuna i tačna slika izazova sa kojima se suočavaju novinarke na Kosovu, sa fokusom na njihovu bezbednost na terenu, ali i na njihov položaj u redakcijama. Korišćenjem ovih različitih pristupa, izveštaj je težio da prikupi različita gledišta, nudeći dublje razumevanje problema sa kojima se novinarke suočavaju.

2.1 Fokus grupe

Održane su dve fokus grupe, svaka sa 12 učesnica iz različitih medija širom Kosova. Učesnice su odabrane tako da predstavljaju različite tipove medija, uključujući javne servise, televizijske i radio stanice, kao i online platforme. Prva fokus grupa je razmatrala izazove sa kojima se žene suočavaju u redakciji, kao što su rodne predrasude, ograničene mogućnosti za razvoj karijere i uznemiravanje na radnom mestu. Druga grupa se fokusirala na bezbednosne probleme koje novinarke doživljavaju tokom izveštavanja na terenu, uključujući uznemiravanje, pretnje i fizičko nasilje. Cilj ovih diskusija bio je da se stvori sigurno okruženje u kojem bi učesnice mogle slobodno da podelje svoja iskustva i ideje za unapredjenje, podstičući postojanje bezbednog prostora za dijalog.

Fokus grupe su moderirale Qendresa Tershani i Leonida Molliqaj. One su vodile razgovore na način koji je osigurao da sve učesnice dobiju priliku da govore. U fokus grupama su kombinovana strukturirana i otvorena pitanja kako bi se detaljno istražila iskustva učesnica. Sesije su snimane i transkribovane radi tačnog beleženja svih komentara za kasniju analizu..

2.2 Upitnik

Da bi se dopunile diskusije u fokus grupama, učesnicama je podeljen strukturirani upitnik. Upitnik je osmišljen sa ciljem da omogući prikupljanje pojedinačnih odgovora na ključna pitanja kao što su napredovanje u karijeri, uznemiravanje na radnom mestu, rodne predrasude, bezbednosni problemi tokom izveštavanja i dostupni sistemi podrške u okviru medija. Upitnik je sadržao pitanja sa višestrukim izborom i otvorena pitanja, omogućavajući učesnicama da daju detaljne povratne informacije o svojim ličnim iskustvima.

Odgovori iz upitnika pomogli su da se obogate nalazi fokus grupa. Kombinujući pojedinačne odgovore sa uvidima prikupljenim iz grupnih diskusija, izveštaj je pružio jasnije i sveobuhvatnije razumevanje izazova sa kojima se suočavaju novinarke na Kosovu.

2.3 Analiza zainteresovanih strana

Drugi ključni element metodologije bila je analiza zainteresovanih strana, koja je sprovedena kroz saradnju sa važnim organizacijama i regulatornim telima medijske scene Kosova: Nezavisna komisija za medije (NKM), Savet za štampu Kosova (SŠK), Kancelariju za rodnu ravnopravnost, organizacije za pružanje besplatne pravne pomoći i druge organizacije povezane sa medijima. Cilj je bio da se razumeju postojeće politike i prakse koje imaju za cilj da podrže novinarke i da se ispita kako se ove organizacije suočavaju sa izazovima identifikovanim u fokus grupama.

2.4 Triangulacioni pristup

Pristup triangulacije, koji je kombinovao fokus grupe, upitnik i analizu zainteresovanih strana, pružio je temeljnu i pouzdanu analizu. Istraživanje je ponudilo sveobuhvatan pogled na situaciju prikupljanjem podataka iz različitih izvora — novinarki, medijskih organizacija i regulatornih tela. Ovaj metod je omogućio da izveštaj identifikuje i zajedničke izazove i razlike u iskustvima novinarki, povećavajući pouzdanost nalaza.

Ovaj pristup je takođe doprineo tačnosti rezultata. Upoređivanjem informacija iz fokus grupa, odgovora na upitnik i doprinosa zainteresovanih strana, dobijeni su relevantniji i pouzdaniji zaključci o izazovima sa kojima se novinarke suočavaju na Kosovu. Rezultat svega ovoga su preporuke u izveštaju koje su potkrepljene čvrstim dokazima, što povećava njihov potencijal da dovedu do značajnih promena.

3. Nalazi

3.1 Izazovi sa kojima se suočavaju novinarke u redakciji

Uprkos tome što čine 65% registrovanih članova Udruženja novinara Kosova, novinarke se suočavaju sa značajnim preprekama u profesionalnom razvoju. Ovi izazovi su sistemski i duboko ukorenjeni u kulturnim i institucionalnim strukturama medijske industrije. Duboko ukorenjena rodna nejednakost u medijskom okruženju Kosova jasno ukazuje na hitnu potrebu za reformom i promenom paradigme u pravcu inkluzivnih, pravičnih i ravnopravnih praksi unutar medijskih organizacija.

3.1.1 Rodne predrasude u napredovanju u karijeri

Rodne predrasude ostaju jedan od najupornijih izazova sa kojima se suočavaju novinarke, posebno kada je u pitanju napredovanje u karijeri. Uprkos tome što imaju jednake ili neuporedivo bolje kvalifikacije, iskustvo i radni učinak, žene su često zanemarene prilikom dodele rukovodećih uloga ili zadataka visokog profila. Mnoge medijske kuće se i dalje pridržavaju tradicionalnih društvenih normi koje povezuju autoritet i liderstvo sa muškarcima, isključujući žene iz uloga donosioca odluka.

Tokom diskusija u fokus grupama, učesnice su podelile brojne primere rodni predrasuda. Navodile su primere u kojima su novinari, čak i oni sa manje iskustva ili slabijim kvalifikacijama, dobijali unapređenja na uredničke ili rukovodeće pozicije, umesto njihovih koleginice, sa istim ili boljim kvalifikacijama. Ova nejednakost je za novinarke ne samo frustrirajuća, već i demoralizujuća, jer osećaju da je njihov doprinos potcenjen.

Takve predrasude su često suptilne, ali stalno prisutne, što dovodi do propuštenih prilika za žene da preuzmu zadatke koji bi mogli značajno da unaprede njihove karijere. Ovakve barijere uzrokuju profesionalnu stagnaciju, posebno u novinarstvu, gde je napredovanje ključno za sticanje uticaja i vidljivosti. Zatvoreni krug nejednakosti sprečava žene da dođu do rukovodećih pozicija u redakciji ili da učestvuju u važnim zadacima, što održava neravnotežu i ograničava uključenost i pravičnost u medijima.

3.1.2 Nedostatak mentorstva

Veliki problem, koji su novinarke istakle, jeste nedostatak mentorstva u karijeri. Dok novinari često napreduju u karijeri zahvaljujući neformalnim mentorskim mrežama, novinarke su često uskraćene za takvu podršku. One su podelile iskustva o tome kako su novinari redovno uključeni u neformalne mentorske odnose sa starijim kolegama, kao što su urednici i menadžeri. Ovi odnosi im pružaju dragocene savete, smernice i pristup važnim prilikama, što im daje jasnu prednost.

Novinarke su, s druge strane, često isključene iz ovih mreža, zbog čega se osećaju izolovano i marginalizovano u redakcijama. Ova nejednakost im ne samo ograničava mogućnosti za napredovanje, već i stvara radno okruženje koje je negostoljubivo i nepravedno.

U cilju prevazilaženja ovog jaza, razmene i studijske posete mogu da posluže kao alat za podsticanje mentorstva i profesionalnog razvoja novinarki. Ovakve prilike omogućavaju ženama da uče iz najboljih praksi u drugim medijskim okruženjima, da se upoznaju sa različitim perspektivama i izgrade međunarodne profesionalne mreže. Učešćem u takvim programima, novinarke mogu da razviju važne veštine, prošire svoje vidike u plairanju karijera i dobiju mentorsku podršku, koja im inače ne bi bila dostupna u njihovom lokalnom okruženju.

3.1.3 Marginalizacija u uređivačkim procesima

Novinarke se često suočavaju sa izazovima koji su predstavljeni kao lične, a ne kao sistemski problemi u medijskoj industriji. Ova perspektiva prebacuje odgovornost sa organizacija, ostavljajući ženama da se same probijaju kroz ograničenja, bez institucionalne podrške.

Na taj način se podriva njihovo samopouzdanje, ograničava razvoj karijere i dovodi se do isključivanja ih iz važnih uređivačkih odluka, smanjujući različitost u medijskim narativima. Da bi podstakla napredak, medijska industrija mora da prepozna ove izazove kao sistemske i da

primeni strukturne promene kako bi promovisala inkluzivnost, jednakost i različitost u redakcijama.

3.1.4 Rodno uslovljeni novinarski zadaci

Zabrinjavajući obrazac, koji je uočen tokom rada fokus grupa jeste praksa dodeljivanja zadataka na osnovu pola u redakcijama, gde su novinarke nesrazmerno često zadužene za teme koje se tradicionalno smatraju "mekim" vestima, kao što su životni stil, obrazovanje, zabava i ljudske priče. S druge strane, muškarci češće izveštavaju o "tvrdim" vestima, uključujući politiku, ekonomiju i istraživačko novinarstvo. Ova podela održava zastarele rodne stereotipe, implicirajući da ženama više pogoduju teme koje su "emocionativnije" ili imaju manji uticaj na publiku, dok se muškarci smatraju sposobnijim za složeno izveštavanje o temama od većeg značaja.

Međutim, iako su usmeravane ka "mekim" vestima, novinarke se često šalju na najzahtevnije zadatke, kao što je izveštavanje iz ratnih zona ili područja visokog rizika. Dok se one snalaze u ovim opasnim situacijama – često bez adekvatnog sagledavanja njihovih specifičnih potreba, kao što su menstrualno zdravlje ili pristup odgovarajućim objektima – njihove muške kolege češće vode emisije uživo iz sigurnosti studija. Ovaj jak kontrast ukazuje na dvostruke standarde: od žena se očekuje da izdrže fizičke i emocionalne izazove izveštavanja sa terena u opasnim okruženjima, dok muškarci često preuzimaju uloge koje im pružaju veću vidljivost i prestiž, a obavljaju se u bezbednijem okruženju.

Ovakva praksa ne samo da ometa profesionalni razvoj žena, već i održava sistemsku neravnopravnost u redakcijama. Novinarkama je uskraćena mogućnost da razviju stručnost u važnim oblastima i suočavaju se sa dodatnim izazovima kojima njihove muške kolege nisu izložene, što dodatno otežava njihov dolazak do rukovodećih pozicija i uloga visokog profila. Ova neravnoteža smanjuje raznolikost perspektiva u medijskom izveštavanju, posebno u ključnim oblastima kao što su politika i ekonomija, gde su ženski glasovi i uvidi neophodni za stvaranje inkluzivnih narativa.

Da bi se rešile ove nejednakosti, medijske organizacije moraju da se suprotstave ukorenjenim stereotipima, obezbede pravičnu praksu dodeljivanja zadataka i pruže neophodnu podršku novinarkama u zahtevnim ulogama. Stvaranjem okruženja u kojem žene mogu da napreduju u svim oblastima novinarstva, medijska industrija može da ima koristi od bogatijeg, inkluzivnijeg izveštavanja, koje verodostojno predstavlja složenost društva.

3.1.5 Uznemiravanje na radnom mestu

Problem uznemiravanja na radnom mestu pojavio se kao jedan od najzabrinjavajućih izazova sa kojima se suočavaju novinarke. Učesnice su podelile iskustva o verbalnom uznemiravanju, neprikladnim komentarima i, u nekim slučajevima, otvoreno neprijateljskom ponašanju, koje

često dolazi od kolega ili nadređenih. Iskustva su se kretala od usputnih pogrđnih primedbi do otvorenijih slučajeva diskriminacije, gde su se žene osećale neprijatno ili nesigurno. Međutim, čak i kada je uznemiravanje prijavljeno, reakcija medijskih kuća je često bila spora ili neefikasna. Mnoge žene su izrazile strah od odmazde, uključujući profesionalne posledice kao što su gubitak zadataka ili narušavanje reputacije, što ih je obeshrabilo da podnose žalbe ili govore o svojim iskustvima.

Ova rasprostranjena kultura uznemiravanja je štetna ne samo zbog neposredne nelagode ili traume koju izaziva, već i zbog toga što stvara neprijateljsko radno okruženje u kojem se žene osećaju marginalizovano i bez podrške. To podriava njihovu sposobnost da efikasno obavljaju svoj posao, što dovodi do smanjenja zadovoljstva poslom, pada morala i osećaja nemoći. Nedostatak jasnih mehanizama za prijavljivanje i politika za rešavanje problema uznemiravanja pogoršava problem, dozvoljavajući da toksično ponašanje ostane nekontrolisano.

3.1.6 Usklađivanje profesionalnih i privatnih obaveza

Uspostavljanje ravnoteže između profesionalnih i privatnih obaveza ostaje značajan i često zanemaren izazov za novinarke. Mnoge redakcije funkcionišu po rigidnim pravilima koja ne uzimaju u obzir obaveze brige o deci i porodici, kao ni zdravstvene potrebe, koje nesrazmerno padaju na žene. Faktori kao što su nefleksibilno radno vreme, česta putovanja i nepredvidive smene stvaraju radno okruženje koje ne pogoduje ženama sa porodičnim obavezama. Ova neravnoteža primorava novinarke da donose teške izbore, često žrtvujući napredovanje u karijeri kako bi ispunile porodične obaveze ili vodile računa o svom zdravlju.

Porodiljsko i menstrualno odsustvo posebno su istaknuti kao kritične tačke. Dok se porodiljsko odsustvo često posmatra kao profesionalni korak unazad, menstrualno odsustvo uglavnom nije ni predviđeno politikama redakcija. Mnoge žene se suočavaju sa tegobama tokom menstruacije, uključujući bol ili nelagodnost, ali se od njih očekuje da rade punim kapacitetom bez ikakvih olakšica. Nepostojanje politika koje se bave ovom realnošću jača kulturu koja ignoriše specifične potrebe žena, održavajući nejednakost na radnom mestu.

Novinarke su izvestile da im je korišćenje porodiljskog odsustva ili briga o članovima porodice umanjilo šanse za napredovanje u karijeri, jer se to doživljavalo kao manja posvećenost poslu. Slično tome, stigma koja okružuje menstruaciju i nedostatak podrške tokom menstrualnog ciklusa mogu dodatno da marginalizuju žene, čineći da se osećaju potcenjeno i izolovano u svom profesionalnom okruženju.

Nedostatak podrške za usklađivanje poslovnog i privatnog života, uključujući politike koje vode računa o zdravlju žena, kao što je menstrualno odsustvo, predstavlja veliko opterećenje za novinarke i doprinosi rodnom jazu na rukovodećim pozicijama i u drugim oblastima profesionalnog napredovanja. Rešavanje ovog problema zahteva sistemsku promenu kulture i politika u redakcijama. Uvođenje praksi koje podržavaju porodicu i zdravlje, kao što su fleksibilno radno vreme, roditeljsko odsustvo i menstrualno odsustvo, ne samo da bi smanjilo

pritisak na novinarke, već bi i stvorilo inkluzivnije i pravednije radno okruženje. Ove promene su ključne kako bi se ženama omogućilo da u potpunosti doprinesu svojoj profesiji, a da ne budu primorane da biraju između karijere, zdravlja i privatnog života.

3.2 Bezbednost novinarki van redakcije

Novinarke na Kosovu suočavaju se sa velikim bezbednosnim rizicima, uključujući fizičke pretnje i psihičku štetu. Ovi izazovi proizilaze iz rizika kao što su nasilje, uznemiravanje i zastrašivanje tokom izveštavanja na terenu, kao i online zlostavljanje poput sajber maltretiranja i govora mržnje. Ovi bezbednosni problemi ne samo da ugrožavaju njihovu fizičku dobrobit, već utiču i na njihovo mentalno zdravlje i profesionalnu autonomiju. Kombinacija diskriminacije na osnovu pola i bezbednosnih rizika stvara neprijateljsko okruženje, obeshrabrujući žene da se u potpunosti posvete svom poslu i ograničavaju njihove profesionalne mogućnosti. Rešavanje ovih problema ključno je za stvaranje bezbednijeg i podsticajnijeg okruženja za novinarke.

3.2.1 Uznemiravanje na terenu

Jedan od najrasprostranjenijih problema van redakcije jeste uznemiravanje na terenu. Mnoge učesnice su izvestile da su doživele verbalno i fizičko uznemiravanje tokom izveštavanja, posebno na javnim mestima ili tokom događaja od velikog značaja. Kulturni stereotipi o ulozi i sposobnostima žena često pogoršavaju ove pretnje, stvarajući neprijateljsko i nesigurno okruženje. Neke novinarke su izjavile da su bile fizički gurnute, verbalno zlostavljane ili im je čak prećeno nasiljem dok su radile na terenu. Ovi incidenti često nisu prijavljivani, delom zbog straha od odmazde, a delom zbog percepcije da je takvo ponašanje "normalno" ili prihvatljivo na nekim javnim događajima.

Stalna pretnja od uznemiravanja navodi mnoge novinarke da izbegavaju određene zadatke, posebno one koji zahtevaju rad u sredinama u kojima dominiraju muškarci ili u visoko polarizovanim okruženjima. Ovo ograničava profesionalni uspeh novinarki, smanjuje različitost izveštavanja u medijima i ženama ograničava pristup vestima od velikog značaja ili politički osetljivim pričama.

3.2.3 Onlajn uznemiravanje

Pored uznemiravanja na terenu, novinarke na Kosovu se suočavaju i sa značajnom pretnjom od online uznemiravanja. Nakon objavljivanja osetljivih ili kontroverznih priča, mnoge novinarke su izvestile da su primale uvredljive poruke, uključujući pretnje fizičkim ili seksualnim nasiljem. Ovaj oblik uznemiravanja je posebno podmukao jer je često anonimno i rasprostranjen, dopirući ne samo do novinarki, već i do njihovih porodica i prijatelja. Učesnice su opisale kako je takvo uznemiravanje bilo usmereno na njih kao ličnosti, često se fokusirajući na njihov pol, izgled ili privatni život, a ne na sadržaj njihovog rada.

Psihološke posledice online uznemiravanja su duboke. Mnoge novinarke su priznale da se osećaju anksiozno, depresivno i izolovano zbog stalne bujice pretnji i zlostavljanja. Neke su navele da podležu autocenzuri, izbegavajući teme koje bi mogle da izazovu takvo uznemiravanje. Autocenzura, iako služi kao zaštitni mehanizam, u krajnjoj liniji potkopava novinarski integritet i guši važan javni diskurs.

3.2.4 Institucionalno zanemarivanje i psihološki uticaj

Novinarke su istakle hitnu potrebu za snažnijim institucionalnim odgovorom kako bi se osigurala njihova bezbednost. Prijave o uznemiravanju i pretnjama često nailaze na sporu i neefikasnu reakciju organa za sprovođenje zakona i drugih institucija. Čak i kada se podnesu formalne žalbe, mnoge žene osećaju da se njihovi problemi ignorišu, a počinioci retko bivaju kažnjeni. Ovaj nedostatak institucionalne podrške pogoršava ranjivost i nesigurnost sa kojima se suočavaju novinarke.

Psihološke posledice ovih pretnji i uznemiravanja predstavljaju još jedan ozbiljan problem. Stalna izloženost takvim rizicima dovela je do porasta anksioznosti, sindroma sagorevanja i depresije među novinarkama. Uprkos ovim izazovima, dostupna pomoć za mentalno zdravlje je i dalje ograničena, ostavljajući mnoge bez podrške koja im je potrebna da se nose sa emocionalnim i mentalnim opterećenjem na poslu. U takvom okruženju, novinarke su prepuštene same sebi da se izbore sa profesionalnim zahtevima i brigom za ličnu bezbednost, često bez adekvatnih sistema podrške.

4. Analiza zainteresovanih strana

Analiza zainteresovanih strana ukazala je na oblasti u kojima je novinarkama potrebna podrška, kao i aktivnosti ključnih organizacija, kako bi se izborile sa izazovima sa kojima se suočavaju:

4.1 Nezavisna medijska komisija

Novinarke su naglasile potrebu da Nezavisna medijska komisija (NMK) sprovodi pravila koja osiguravaju poštovanje i pravičnost za žene u medijima. Pozvale su medijske kuće da usvoje interne politike koje promovišu ravnopravnu zastupljenost žena i zaustavljaju štetne prakse. Takođe su predložile da NMK kažnjava medijske kuće koje proizvode sadržaj koji objektivizuje žene, jača stereotipe ili širi mizogine poruke. Pored toga, naglasile su važnost javnih edukativnih kampanja koje bi NMK sprovodio kako bi pomogla publici da prepozna i kritikuje seksistički sadržaj. Samoregulacija unutar medijske industrije takođe je prepoznata kao važan korak u iskorenjivanju rodnih predrasuda.

4.2 Savet za štampu Kosova

Novinarke su istakle ulogu Saveta za štampu Kosova (SŠK) u promovisanju odgovornog novinarstva, posebno prilikom izveštavanja o osetljivim temama kao što je rodno zasnovano nasilje (RZN). Pozvale su SŠK da obezbedi da izveštavanje o ovim temama bude tačno i da se

sprovodi sa poštovanjem, izbegavajući senzacionalizam i štetne stereotipe. Takođe su zatražile od SŠK da poboljša moderiranje online komentara kako bi sprečio govor mržnje i uvredljiv jezik usmeren ka novinarkama. Stvaranje boljih sistema za rešavanje problema govora mržnje i osiguranje da online prostori ostanu bezbedni ocenile su kao ključne.

Glavna preporuka je bila da se uspostavi sporazum o saradnji između Mreže novinarki, NMK, SŠK i pravosudnih institucija. Ovaj sporazum bi pomogao u rešavanju problema kao što su uznemiravanje, pretnje i nasilje nad novinarkama. One su naglasile potrebu za jasnim procedurama za prijavljivanje bezbednosnih problema i obezbeđivanje blagovremenih reakcija na prijave. Ova saradnja se vidi kao način da se poboljša sprovođenje pravne zaštite i ojačaju napori za promovisanje prava žena u medijima.

4.3 Besplatna pravna pomoć

Agencija za besplatnu pravnu pomoć je ključni resurs za novinarkе koje se suočavaju sa pravnim izazovima, uključujući uznemiravanje na radnom mestu, klevetu ili druge oblike diskriminacije na osnovu pola. Pravna podrška je posebno važna za novinarkе koje se bave slučajevima online zlostavljanja, pretnji ili pravnim sporovima koji proizilaze iz njihovog izveštavanja. Obezbeđujući pristup besplatnim i nepristrasnim pravnim savetima, ova agencija može osnažiti novinarkе da traže pravdu bez finansijskog opterećenja.

Ova saradnja može da uključuje:

- **Kampanje podizanja svesti:** Edukovanje novinarki o njihovim pravima i dostupnoj zaštiti.
- **Proaktivnu pravnu pomoć:** Organizovanje radionica o postupanju sa pravnim pretnjama ili uznemiravanjem na radnom mestu i tokom izveštavanja.
- **Zagovaranje politika:** Saradnju sa medijskim organizacijama radi uspostavljanja i sprovođenja strožih politika protiv uznemiravanja.

4.4 Kancelarija za rodnu ravnopravnost premijera Kosova

Kancelarija za rodnu ravnopravnost je još jedan ključni partner u promovisanju rodne ravnopravnosti u medijskom okruženju Kosova. Kao vladino telo, posvećeno unapređenju rodne ravnopravnosti u svim sektorima, ona ima moć da utiče na politike koje se tiču uslova rada i bezbednosti novinarki.

Potencijalne oblasti saradnje uključuju:

- **Razvoj politika:** Zalaganje za politike u medijima koje promovišu ravnopravno zapošljavanje, napredovanje u karijeri i praksu dodeljivanja zadataka, uzimajući u obzir rodne aspekte.

- **Programe obuka:** Sprovođenje obuka o rodnoj ravnopravnosti za rukovodioce u redakcijama, kako bi se smanjile predrasude i promovisala inkluzivna radna kultura.
- **Praćenje i izveštavanje:** Uspostavljanje mehanizama za praćenje i prijavljivanje rodno zasnovanih nejednakosti i uznemiravanja na radnim mestima u medijima, obezbeđujući odgovornost i transparentnost.

5. Rezultati ankete

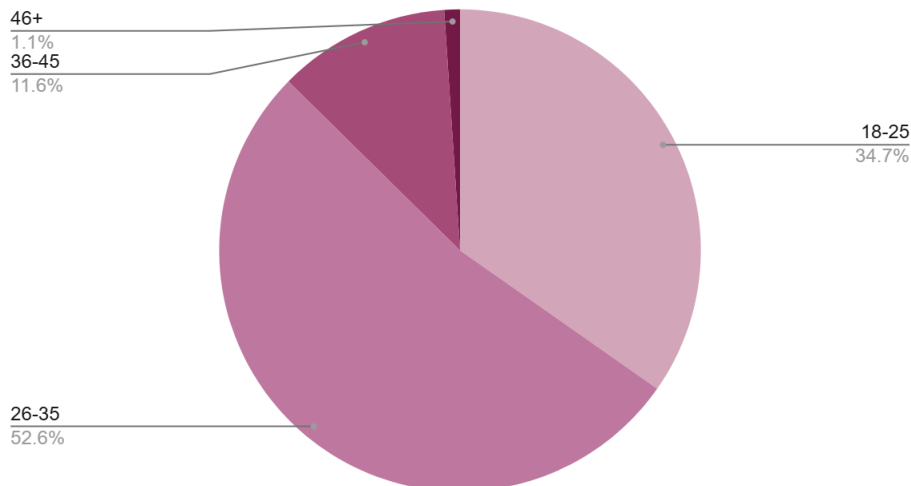
Demografski podaci

Ispitanici su raspoređeni u različite starosne grupe. Većina pripada kategorijama između 18-25 godina i 26-35 godina, što ih čini najzastupljenijim grupama. Manji deo ispitanika ima između 36-45 godina, dok je samo nekoliko njih starije od 46 godina.

Anketa je pretežno sastavljena od ispitanika albanske nacionalnosti, što odražava većinsko stanovništvo. Takođe, učestvovali su pripadnici manjinskih zajednica, uključujući Rome, Aškalije, Egipćane i Bošnjake, što je doprinelo značajnoj raznolikosti.

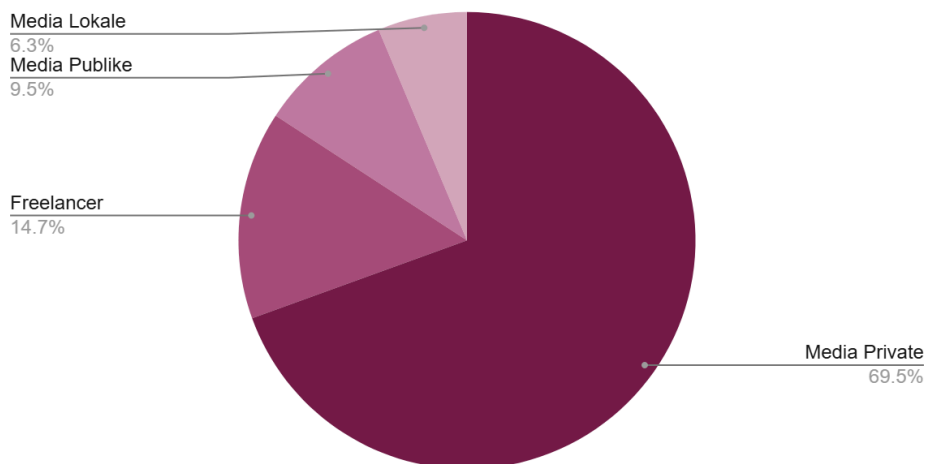
Veliki deo ispitanika radi u privatnim medijima, zatim u javnim i lokalnim medijima. Osim toga, značajan broj njih angažovan je kao frilenseri, što ukazuje na raznovrsne profesionalne pozadine.

Mosha/Age/Godine

Organizata Mediatike/Media Organization/Medijska Organizacija

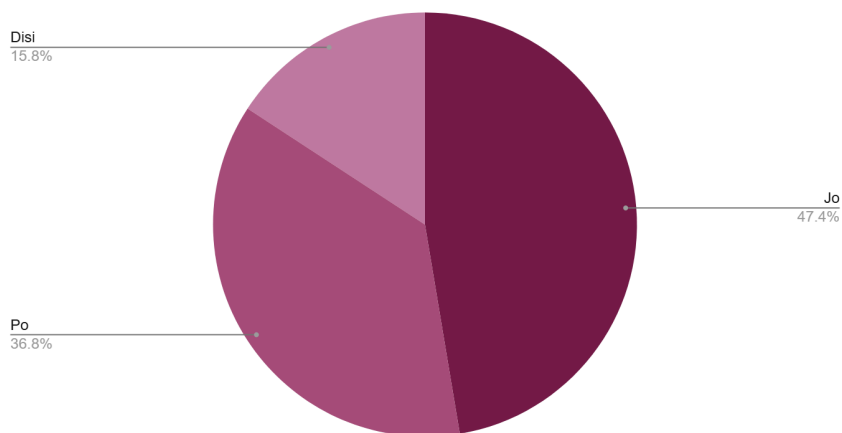

Istraživanje otkriva niz složenih izazova sa kojima se suočavaju novinarke na Kosovu, ukazujući na značajne nedostatke u pogledu ravnopravnosti, bezbednosti i kulture na radnom mestu. U nastavku sledi detaljniji prikaz rezultata:

5.1 Percepcija jednakog napredovanja u karijeri

Česta tema u odgovorima je stav da novinarke nemaju jednake mogućnosti za napredovanje u karijeri u poređenju sa svojim muškim kolegama. Značajan broj ispitanica smatra da prepreke poput pristrasnih unapređenja, nedostatka mogućnosti za mentorstvo i rodnih stereotipa ometaju njihov profesionalni razvoj.

A mendoni se gratë gazetare kanë mundësi të barabarta për avancim në karrierë në krahasim me burrat në organizatën tuaj?

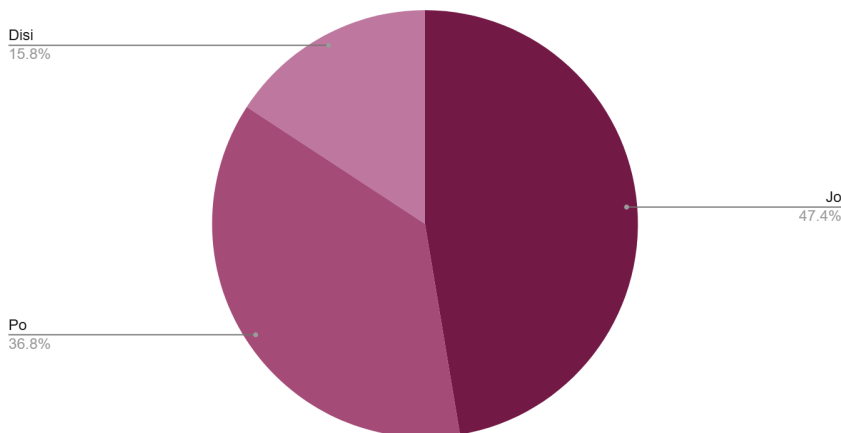

Iako su neke ispitanice potvrdile da njihove organizacije nude jednake mogućnosti, opšti utisak je da se na mnogim radnim mestima i dalje favorizuju muškarci, na primer pri dodeli rukovodećih uloga ili zadataka visokog profila. Pored toga, nesigurnost među nekim ispitanicama ukazuje na nedostatak transparentnosti u politikama napredovanja u karijeri. Ovo naglašava potrebu za jasnim smernicama i proaktivnim merama kako bi se osiguralo da novinarke imaju jednak pristup unapređenjima, profesionalnom razvoju i rukovodećim pozicijama.

5.2 Iskustvo rodne diskriminacije

Rodna diskriminacija i dalje je veliki problem, o čemu svedoče mnogobrojne ispitanice koje su prijavile lična iskustva nepravednog postupanja. Ova diskriminacija se manifestuje u različitim oblicima: isključivanje iz procesa donošenja odluka, nejednake plate i dodeljivanje manje prestižnih ili zahtevnih zadataka. U nekim slučajevima, novinarke su se suočavale i sa pogrđnim komentarima ili omalovažavajućim stavom kolega i rukovodstva.

A mendoni se gratë gazetare kanë mundësi të barabarta për avancim në karrierë në krahasim me burrat në organizatën tuaj?

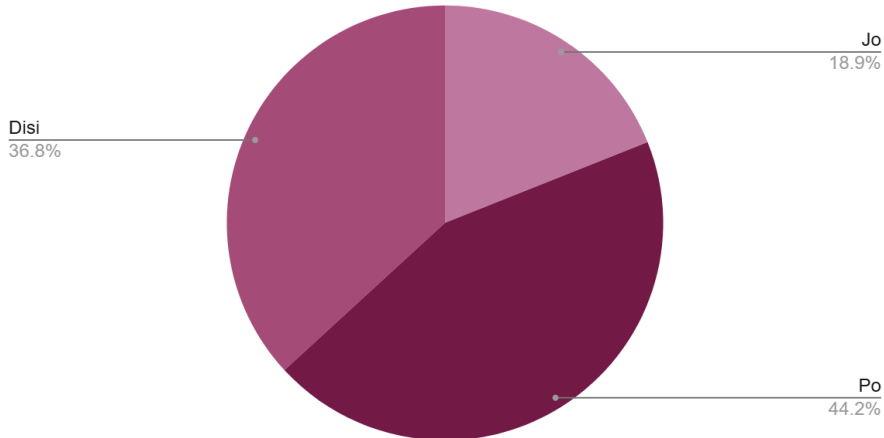
Iako manji broj ispitanica nije imao direktna iskustva sa diskriminacijom, to ne umanjuje ozbiljnost problema. Naprotiv, to ukazuje na različitost iskustava novinarki, gde neke rade u relativno podsticajnim okruženjima, dok se druge suočavaju sa sistemskom nejednakošću. Ovi nalazi zahtevaju promenu kulture unutar medijskih organizacija kako bi se eliminisale rodne predrasude i stvorilo inkluzivno okruženje u kojem se svi novinari i novinarke tretiraju ravnopravno.

5.3 Politike koje se odnose na rodnu diskriminaciju

Nedostatak jasnih i primenjivih politika za rešavanje slučajeva rodne diskriminacije predstavlja ozbiljan problem. Mnoge ispitanice su navele da njihove organizacije ili nemaju takve politike ili

ih ne sprovode efikasno. Ovakva nejasna situacija stvara okruženje u kojem diskriminatorne prakse mogu da se razvijaju neometano.

A ndiheni të mbështetura nga media juaj kur përballeni me kërcënime për sigurinë?

Organizacije koje već imaju usvojene politike često ih ne primenjuju dosledno, zbog čega zaposleni nisu sigurni kako da prijave probleme ili zatraže podršku. To ukazuje na potrebu za sveobuhvatnim antidiskriminacionim okvirima koji uključuju jasne mehanizme prijavljivanja, obavezne obuke za zaposlene i redovne provere, kako bi se osiguralo poštovanje pravila. Osim toga, ove politike treba da budu dostupne svim zaposlenima kako bi se podigla svest i podstakla odgovornost.

5.4 Bezbednosne politike za novinarke

Nedostatak prilagođenih bezbednosnih mera za novinarke, posebno onih koje rade u visokorizičnim sredinama, pojavio se kao još jedan značajan problem. Ispitanice su istakle nedostatak podrške medijskih kuća u suočavanju sa pretnjama ili uznemiravanjem, kako na terenu, tako i na radnom mestu. Novinarke se često suočavaju sa specifičnim rizicima, kao što su fizičke pretnje, seksualno uznemiravanje ili napadi tokom protesta ili u zonama sukoba.

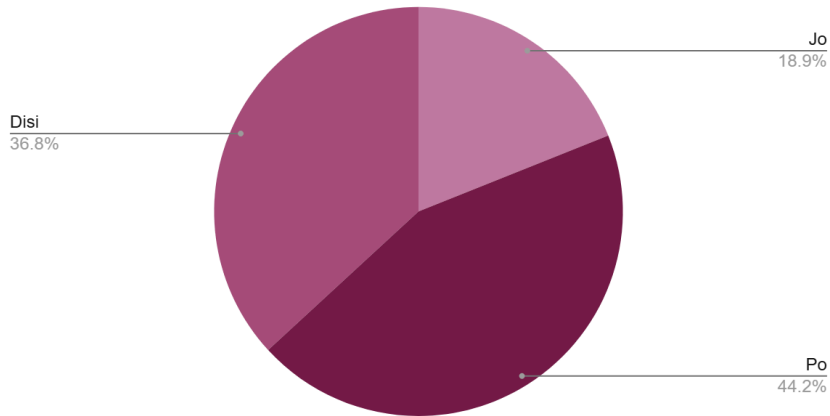
Bez formalnih bezbednosnih protokola, ove novinarke su prepuštene same sebi da se nose sa takvim opasnostima, što može uticati na njihovo mentalno zdravlje i spremnost da preuzmu zahtevne zadatke. Medijske kuće moraju da daju prioritet razvoju bezbednosnih politika koje uzimaju u obzir rodne aspekte, uključujući procenu rizika, obuku za izveštavanje u neprijateljskim okruženjima i pristup hitnoj podršci tokom kriza.

5.5 Onlajn uznemiravanje

Istraživanje je otkrilo alarmantan nivo onlajn uznemiravanja usmerenog na novinarke. Uobičajeni oblici zlostavljanja uključuju seksističke komentare, pretnje nasiljem, doksing i lažno

predstavlanje na društvenim mrežama. Ovo digitalno uznemiravanje ne samo da narušava njihov profesionalni kredibilitet, već i uzrokuje ozbiljne emocionalne i psihičke probleme.

A ndiheni të mbështetura nga media juaj kur përballeni me kërcënime për sigurinë?

Porast broja onlajn platformi povećao je vidljivost novinara i novinarki, povećavajući rizik od ciljanih napada. U slučaju novinarki, ovi napadi često imaju rodno zasnovani oblik, sa pretnjama koje se fokusiraju na njihov izgled, privatni život ili navodne sposobnosti, a ne na njihov rad. Ovi nalazi naglašavaju potrebu za snažnim merama za borbu protiv onlajn uznemiravanja, kao što su obezbeđivanje obuke o digitalnoj bezbednosti, omogućavanje sigurnih onlajn profila i zalaganje za snažniju pravnu zaštitu od sajber maltretiranja i pretnji.

6. Preporuke

6.1 Unapređenje politika rodne ravnopravnosti

Medijske organizacije treba da razviju jasne, transparentne i sprovodive politike rodne ravnopravnosti. Ove politike treba da se eksplicitno odnose na napredovanje u karijeri, mentorstvo, jednake plate i mogućnosti za obavljanje zadataka visokog profila. Neophodno je sprovođiti redovne obuke o rodnoj ravnopravnosti i suzbijanju predrasuda u redakcijama. Pored toga, organizacije bi trebalo da uspostave jasne mehanizme za rešavanje pritužbi na rodnu diskriminaciju, uključujući i formiranje nezavisnih tela za rešavanje takvih slučajeva.

6.2 Poboljšani mehanizmi za prijavu uznemiravanja na radnom mestu

Medijske organizacije moraju da uspostave pouzdane i poverljive sisteme za prijavljivanje uznemiravanja i diskriminacije na radnom mestu. Ovi sistemi treba da obezbede brzo i efikasno rešavanje pritužbi, uz jasne posledice za počinioce. Pored toga, organizacije treba da obezbede mrežu podrške za novinarke koje doživljavaju uznemiravanje, uključujući psihološku pomoć i pravne savete. Neophodno je doneti interne politike protiv uznemiravanja na radnom mestu, kako bi se osiguralo da svi novinari i novinarke rade u bezbednom i podsticajnom okruženju.

6.3 Implementacija politika prilagođenih porodici i zdravlju

Kako bi se novinarkama pomoglo da usklade profesionalne i privatne obaveze, medijske kuće treba da uvedu fleksibilnije politike rada. To uključuje mogućnost porodijskog i menstrualnog odsustva, uz osiguranje da se oni posmatraju kao deo zdrave ravnoteže između posla i privatnog života, a ne kao prepreka. Fleksibilno radno vreme, roditeljsko odsustvo i politike koje omogućavaju ispunjavanje porodičnih obaveza doprineće smanjenju opterećenja žena i osigurati njihovo puno učešće u radu.

6.4 Rešavanje onlajn uznemiravanja

Sveobuhvatna strategija za borbu protiv online uznemiravanja je ključna. Medijske kuće treba da sprovede obuke o digitalnoj bezbednosti i da novinarima i novinarkama obezbede alate za zaštitu njihovog online identiteta. Treba uspostaviti jasne procedure za prijavljivanje online uznemiravanja, a organizacije moraju da se zalažu za jači pravni okvir za zaštitu novinara i novinarki od onlajn zlostavljanja. Pored toga, medijske organizacije treba da ulažu u izgradnju zajednice koja pruža podršku novinarima i novinarkama koji su meta onlajn uznemiravanja, obezbeđujući im resurse za mentalno zdravlje i prostor za solidarnost.

6.5 Saradnja sa ključnim zainteresovanim stranama za podršku

Saradnja medijskih organizacija, vladinih tela, agencija za pravnu pomoć i medijskih regulatornih tela je od ključne važnosti za obezbeđivanje bezbednosti i podrške novinarkama. Sporazum o saradnji između Mreže novinarki, Nezavisne medijske komisije (NMK), Saveta za štampu Kosova (SŠK) i Kancelarije za rodnu ravnopravnost mogao bi efikasnije da se bavi uznemiravanjem, pretnjama i nasiljem nad novinarkama. Razvoj bezbednosnih politika koje uzimaju u obzir rodne aspekte, uključujući procenu rizika i obuke, ključan je za zaštitu žena u neprijateljskim okruženjima za izveštavanje.

6.6 Jačanje institucionalne odgovornosti i mehanizama za reagovanje

Institucije, uključujući i organe za sprovođenje zakona, moraju da preuzmu proaktivniju ulogu u obezbeđivanju bezbednosti novinarki. Prijave o uznemiravanju i pretnjama treba da se rešavaju hitno, a počinioci moraju da snose odgovornost za svoja dela. Medijske organizacije treba da stvore kulturu odgovornosti, obezbeđujući da se sve pretnje, i na radnom mestu i onlajn, shvate ozbiljno. Medijske kuće bi trebalo da sarađuju sa institucijama na uspostavljanju jasnijih, bržih i efikasnijih kanala za rešavanje bezbednosnih problema.

6.7 Podrška mentalnom zdravlju i institucionalni resursi

Psihološke posledice uznemiravanja, kako na radnom mestu tako i onlajn, ne smeju se zanemariti. Medijske organizacije treba da novinarkama obezbede podršku za mentalno zdravlje, kao što su savetovališta i radionice za upravljanje stresom. Pristup podršci u stresnim situacijama, uključujući i one u kojima su izložene nasilju ili uznemiravanju, od ključne je

važnosti. Institucionalna podrška ne sme da se ograničava samo na fizičku bezbednost, već treba da obuhvati i emocionalno i mentalno blagostanje novinarki.

7. Zaključci

Izazovi sa kojima se suočavaju novinarke na Kosovu su višestruki, i oni se kreću od uznemiravanja na radnom mestu i rodne diskriminacije do sveprisutne pretnje onlajn zlostavljanja. Ovi problemi ometaju profesionalni razvoj, ugrožavaju bezbednost i mentalno blagostanje žena u medijima, i u krajnjoj liniji ograničavajući njihov doprinos novinarstvu i širem javnom diskursu.

Uznemiravanje na radnom mestu je problem koji najviše zabrinjava. Verbalno i fizičko uznemiravanje, koje često vrše kolege ili nadređeni, dovelo je do toga da se mnoge žene osećaju nesigurno, nezaštićeno i marginalizovano u svom radnom okruženju. Ovaj nedostatak podrške, zajedno sa strahom od odmazde, doprineo je rasprostranjenoj kulturi ćutanja, gde se mnoge žene uzdržavaju od prijavljivanja uznemiravanja, jer su zabrinute zbog mogućih profesionalnih posledica. Medijske organizacije moraju da se pozabave ovom kulturom uvođenjem jasnih mehanizama za prijavljivanje, uspostavljanjem politika protiv uznemiravanja i obezbeđivanjem brzih i efikasnih reakcija na pritužbe.

Usklađivanje karijere i privatnih obaveza ostaje značajan izazov, posebno za novinarke, koje se često suočavaju sa nefleksibilnim politikama na radnom mestu, a koje ne uzimaju u obzir njihove potrebe u vezi sa brigom o porodici i zdravljem. Nedostatak porodiljskog i menstrualnog odsustva u mnogim medijskim kućama dodatno otežava ženama da usklade ove zahteve. Sprovođenje politika koje podržavaju porodicu i zdravlje, uključujući fleksibilno radno vreme, porodiljsko odsustvo i menstrualno odsustvo, ključno je za stvaranje inkluzivnijeg i pravednijeg radnog okruženja za novinarke.

Izvan redakcije, novinarke se suočavaju sa dodatnim bezbednosnim rizicima. Uznemiravanje na terenu, uključujući fizičko i verbalno zlostavljanje, često ostaje neprijavljeno zbog uvreženog mišljenja da je takvo ponašanje normalno u javnim prostorima. Onlajn uznemiravanje je još jedna rasprostranjena pretnja, pri čemu novinarke dobijaju pretnje fizičkim ili seksualnim nasiljem, nakon objavljivanja kontroverznih priča. Ovo onlajn zlostavljanje, često rodno zasnovano i fokusirano na lične aspekte, a ne na profesionalni rad, ima ozbiljne psihološke posledice, zbog čega mnoge novinarke pribegavaju autocenzuri ili u potpunosti izbegavaju teme od javnog značaja.

Reakcije institucija na ove probleme su često spore ili neefikasne, zbog čega se novinarke osećaju ranjivo i nezaštićeno. Prijave o uznemiravanju i pretnjama se često ignorišu, a počinioci retko snose posledice. Ovaj nedostatak institucionalne podrške dodatno otežava izazove sa kojima se suočavaju novinarke, što dovodi do osećaja izolacije, anksioznosti i profesionalnog sagorevanja.

Analiza zainteresovanih strana naglašava potrebu za zajedničkim pristupom rešavanju ovih problema. Medijske organizacije, regulatorna tela, agencije za pravnu pomoć i vladine institucije moraju da saraduju na stvaranju bezbednijeg i ravnopravnijeg okruženja za novinarke. To uključuje sprovođenje politika koje uzimaju u obzir rodne aspekte, uspostavljanje jasnih procedura za prijavljivanje i protokola o bezbednosti, kao i pružanje pravne i psihološke podrške.

Konačno, stvaranje inkluzivnog i podsticajnog medijskog okruženja za novinarke je od suštinskog značaja ne samo za njihovo blagostanje, već i za integritet i raznolikost samog novinarstva. Direktnim suočavanjem sa ovim problemima i zajedničkim radom, možemo osigurati da novinarke budu osnažene da u potpunosti doprinesu medijskoj sceni, oslobođene uznemiravanja, diskriminacije i straha za svoju bezbednost.